

EMPRESA FAMILIAR

Multinationals i familiars

Modest Guinjoan / Josep Maria Llaurador

guinjoan@barcelonaeconomia.com

L'economia de les nacions la comprenem molt millor quan ens referim als noms de les empreses, dels grups financers i de les persones que hi ha al darrere. Quan els actors i els seus moviments són coneguts, ens és més fàcil explicar el teixit empresarial que és a la base de la generació de riquesa i ocupació.

A Catalunya, una part considerable d'aquest teixit el formen un nodrit grup d'empreses multinacionals –unes 600 en el sector industrial– que compten amb filials en pràcticament totes les activitats productives. Aquest col·lectiu, fonamental en el nostre sistema productiu, va ser l'objecte del llibre publicat l'any passat per part de Solà, Miravittles i Rodríguez (1). Ara ha estat complementat amb un estudi aparegut fa pocs dies sobre les empreses que fan el camí invers de les anteriors, de les empreses industrials amb seu a Catalunya que tenen implantacions fora d'Espanya.

Els seus autors, Joan Miquel Hernández i Jordi Fontrodona (2), ja havien fet un exercici similar, publicat l'any 1998, que va fer evident que el fet d'invertir fora del país no era un camí que només feien a l'estranger. En el treball, que fa un aportació molt remarcable al coneixement positiu de l'estructura empresarial catalana, s'hi identifiquen un total de 164 empreses, amb 368 implantacions fora de Catalunya en un total de 57 països. Més de la meitat d'aquestes implantacions es

troben molt repartides en set països; de més a menys són Mèxic, França, Argentina, Xina, Brasil, Portugal i EUA. Tant les multinacionals foranes amb filials a Catalunya com les multinacionals catalanes amb filials fora d'Espanya s'insereixen de ple en el procés de creixent globalització, que fa que els mercats i els centres de producció deixin d'interpretar-se, com es feia en un context econòmic més protegit, en clau local. Les empreses, o són competitives o estan condemnades a desaparèixer, com a mínim en l'àmbit de l'activitat industrial. Malgrat aquesta base compartida, les multinacionals industrials catalanes presenten uns trets característics diferencials de les multinacionals implantades a Catalunya: el temps d'implantació, la dimensió empresarial i l'estructura de la propietat.

La inversió de les empreses catalanes en altres països, si bé arrenca dels anys 60, ha sofert una clara acceleració a partir dels 90, accentuada encara més en el tomb del mil·lenni, amb una mitjana de 15 implantaci-

ons anuals en els darrers 3 anys (1998-2001). El fenomen, del cantó de les multinacionals instal·lades a casa nostra, ve de molt més lluny i és a l'origen d'impulsos decisius de la industrialització catalana, com sovint ens recorda Francesc Cabana en aquestes mateixes pàgines. D'altra banda, la dimensió de les multinacionals catalanes és molt més petita que la de les multinacionals amb

filials aquí, entre les quals hi ha empreses com Bayer, Sony, Nissan, ICI, Pirelli, Nestlé, Basf, entre altres.

Finalment, les multinacionals catalanes, a diferència de les estrangeres, compten amb una aclaparadora majoria d'empreses familiars. Serveixen de mostra aquestes dades: les 16 empreses més grans són totes familiars; tres quartes parts de les 37 que van facturar més de 50 milions d'euros el 1999 són familiars; per nombre d'implantacions a fora, de les 24 empreses que en tenen més de 4, un 75% són familiars. Dels seus noms i de les diferències respecte a les multinacionals que genera Espanya, en parlarem en el pròxim article.

(1) *Estratègies industrials de les multinacionals estrangeres a Catalunya. Papers d'economia industrial*. Departament d'Indústria, Comerç i Turisme, Generalitat de Catalunya, 2001.

(2) *Les multinacionals industrials catalanes 2001*. Departament d'Indústria, Comerç i Turisme. Direcció general d'Indústria, Barcelona, 2001.